

# אות




יוצא מוויקיטקסט ב־5 בנובמבר 2024

# אות = סימן מוחשי שנועד ללמד רעיון חדש או להזכיר רעיון ידוע

## הבהרה:

דף זה הוא במרחב הביאור של ויקיטקסט, ומכיל גם פרשנות וביאורים של משתמשים בני ימינו, שאינם מייצגים בהכרח את הפרשנות המסורתית.

זהו מאמר הגדרה, מאמר שמטרתו להגדיר במדויק שורש, מילה או ביטוי בלשון המקרא. חלק ממיזם [המילון המקראי החופשי](#).

 ערך מילוני בויקימילון: [אות](#)  
ראה מקורות נוספים ב[ערכי לשון הקודש](#) ערך: [אות](#)

אות הוא אמצעי המחשה, סימן מוחשי וגלוי לרעיון מופשט:

- [\(תהלים פ"ז\)](#): "עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבשו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני"
- [\(בראשית ד טו\)](#): "ויאמר לו ה': 'לכן כל הרג קין שבעתים יקם'. וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו": ה' שם לקין דבר שאמור למנוע מאחרים

להכות אותו, ולהציג באופן מוחשי את ההבטחה שהבטיח ה' לקין.

- **בראשית ט יב**: " ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם. " את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ... " ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקמתי ביני ובין כל בשר אשר על הארץ. " : " ה' שינה את הטבע כך שבכל פעם שיש עננים תיראה בהם קשת. זהו סימן מוחשי, שנועד להזכיר לבני-האדם את הברית שה' כרת איתם, ולהרגיע אותם, שלא יחששו שה' עומד להביא מבול נוסף על הארץ. הקשת המכוונת כלפי מעלה מסמלת "הפסקת אש" - היא לא מכוונת לירות על הארץ [קאסוטו].
- **שמות ג יב**: " ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה": הסנה הבווער ואיננו אוכל, הוא סימן מוחשי, שנועד להזכיר למשה שה' יהיה עמו ויציל אותו מכל צרה ( **לפידוט ופירושים נוספים ע' כאן** ).
- **במדבר ז ג**: "את מחתות החטאים האלה בנפשם ועשו אתם רקעי

פחים צפוי למזבח כי הקריבם לפני ה'  
ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל":  
המחתות שעליהם הקטירו 250  
הנשיאים קטורת לא-חוקית יהפכו  
לציפוי למזבח, ויהיו סימן מוחשי  
לבני-ישראל, שיזכיר להם את חטאם  
של הנשיאים, ויזהיר אותם שלא לחזור  
על חטא זה.

- **(במדבר ז כה):** "ויאמר ה' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי ותכל תלונתם מעלי ולא ימתו": מטה אהרן, שפרח בן-לילה, יהיה סימן מוחשי לבני-ישראל, שיזכיר להם את קדושתו של אהרן, ויזכיר להם שלא להתלונן על כך שאהרן קיבל מעמד גבוה יותר מהם.

- **(יהושע ד ו):** "למען תהיה זאת אות בקרבכם כי ישאלון בניכם מחר לאמר מה האבנים האלה לכם. ואמרתם להם אשר נכרתו מימי הירדן מפני ארון ברית-ה' בעברו בירדן נכרתו מי הירדן והיו האבנים האלה לזכרון לבני ישראל עד-עולם.": האבנים בירדן יהיו סימן מוחשי לדורות הבאים, שיזכיר להם את נס מעבר הירדן בימי יהושע.

- **שמואל א ב לג:** " ... וכל-מרבית ביתך ימותו אנשים. " "זוה לך האות אשר

יבא אל שני בניך אל חפני ופינחס ביום אחד ימותו שניהם" " : מותם של שני בני עלי ביום אחד יהיה סימן מוחשי לגורל הצפוי לכל שאר הצאצאים לבית עלי בעתיד, שגם הם ימותו בגיל צעיר ובאופן מפתיע.

- **ירמיהו מד כט**, בנבואה ליהודים שברחו למצרים כדי להינצל ממלך בבל: "וזאת לכם האות נאם ה' כי פקד אני עליכם במקום הזה, למען תדעו כי קום יקומו דברי עליכם לרעה. כה אמר ה' הנני נתן את-פרעה חפרע מלך-מצרים ביד איביו וביד מבקשי נפשו כאשר נתתי את-צדקיהו מלך-יהודה ביד נבוכדראצר מלך-בבל איבו ומבקש נפשו": לכידתו של פרעה מלך מצרים תהיה זהה ללכידתו של צדקיהו מלך יהודה, וזה יהיה סימן מוחשי לכך שה' משגיח על מצרים כמו על יהודה, ושהוא יעניש את היהודים שברחו למצרים בדיוק כמו את היהודים שהיו ביהודה בזמן החורבן.

- **(יחזקאל ד ג)**: "ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר ברזל בינך ובין העיר והכינתה את פניך אליה והיתה במצור וצרת עליה אות היא לבית ישראל": המחבת שחוצצת בין הנביא לבין העיר היא סימן מוחשי לכך שה' מסתיר את

פניו מירושלים, ואינו מתכוון לקבל את תפילתם.

תפקידו של האות הוא, לקרב רעיון מופשט כלשהו להבנתם של החושים האנושיים. הרעיון המופשט יכול להיות: הבטחה שניתנה בעבר, אירוע שקרה בעבר, מצב נוכחי או אירוע שיקרה בעתיד.

## אות במצוות

- במצוות המילה: ([בראשית ז יא](#)): "ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם": המילה היא סימן מוחשי, שנועד להזכיר לכל בן-אברהם את הברית שבין ה' לבינו.
- במצוות התפילין: ([שמות יט](#)): "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפך כי ביד חזקה הוצאך ה' ממצרים", ([שמות יט](#)): "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים", ([דברים ו](#)): "וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפת בין עיניך", ([דברים יא](#)): "ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם": התפילין הם סימן מוחשי, שנועד להמחיש את הקשר של האדם עם

התורה (ראו גם בדין בין צחי צויג לבין  
וכספה נפשי)

- במצוות השבת: שמות לא יג: " ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם... "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש"; יחזקאל כ יב-כ: " וגם את שבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני ה' מקדשם... " ואת שבתותי קדשו והיו לאות ביני וביניכם לדעת כי אני ה' אלהיכם " : בני ישראל שובתים בכל יום שביעי בשבוע, כמו שה' שבת ביום השביעי לבריאת העולם. העובדה שבני-ישראל מתנהגים כמו ה', היא סימן מוחשי לקשר המיוחד שיש בין ה' לבין בני-ישראל.

זו הסיבה, שבשבת אין צורך להניח תפילין: כל ההתנהגות המיוחדת שלנו בשבת היא סימן מוחשי לקשר שבינינו לבין ה', ולכן אין צורך בסימן מוחשי נוסף.

**אות = דגל עם סמל**

בפסוקים הבאים נראה ש"אות" הוא סמל לאומי:

- **(במדבר ב):** "איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו": לכל שבט היה "אות" - סימן מוחשי שמציין את מחנה השבט (ע"פ חז"ל, ה"אות" היה רקום על בד שתלוי על תורן, והציור המחיש את ברכת יעקב לאותו שבט, למשל על הבד של שבט בנימין היה רקום ציור של זאב).
- **(תהלים עד ד):** "שאגו צרריך בקרב מועדך שמו אותתם אות . יודע כמביא למעלה בסבך-עץ קרדמות...": "יתכן ש"אות" כאן הוא דגל שסימן מוחשי מצוייר עליו, כמו דגלי השבטים בבמדבר ב ב למעלה. לפי זה, משמעות הפסוק היא, האויבים שמו בבית המקדש את הדגלים שלהם, שהסמלים הלאומיים שלהם מצויירים עליהם ( [JPS](#) ). פירוש אחר: האויבים ראו בהצלחתם להחריב את המקדש, סימן מוחשי לנכונותה של אמונתם ( מצודת דוד, מלבי"ם ) .

## פסוקים נוספים

- [אות לעומת מופת](#)



## אותות השמים

- (יהושע ב יב): "ועתה השבעו נא לי בה' כי עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת. והחיתם את-אבי ואת-אמי ואת-אחי ואת-אחותי ואת כל-אשר להם והצלתם את-נפשתינו ממות.": רחב ביקשה סימן מוחשי שיעזור לה ולביתה להינצל, והמרגלים אכן נתנו לה סימן מוחשי (יהושע ב יח): "הנה אנחנו באים בארץ את-תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון אשר הורדתנו בו ואת-אביך ואת-אמך ואת-אחיך ואת כל-בית אביך תאספי אליך הביתה".
- (שופטים ו יז): "ויאמר אליו 'אם נא מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאתה מדבר עמי. אל-נא תמש מזה עד-באי אליך והצאתי את-מנחתי והנחתי לפניך...": גדעון ביקש סימן מוחשי שיוכיח לו שמלאך ה' הוא המדבר איתו, והמלאך אכן נתן לו סימן מוחשי (שופטים ו כא-כב): "וילשלח מלאך ה' את-קצה המשענת אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל האש מן-הצור ותאכל את-הבשר ואת-המצות ומלאך ה' הלך מעיניו. וירא גדעון כי-מלאך ה' הוא..."
- (שמואל א יז): "והיה כי תבאינה האתות האלה לך עשה לך אשר תמצא ירך כי

האלהים עמך... והיה כהפנתו שכמו  
ללכת מעם שמואל ויהפך לו אלהים  
לב אחר ויבאו כל האתות האלה ביום  
ההוא": שלושת האירועים שקרו  
לשואל לאחר המלכתו, הם סימנים  
שבאים להמחיש לו שה' יעזור לו  
לפתור את כל הבעיות, וגם להמחיש  
לו את תפקידו כמלך ישראל הראשון  
( פירוט ).

- (שמואל א יד ח): "ויאמר יהונתן: הנה אנחנו עברים אל-האנשים ונגלינו אליהם. אם-כה יאמרו אלינו 'דמו עד-הגיענו אליכם', ועמדנו תחתינו ולא נעלה אליהם; ואם כה יאמרו 'עלו עלינו', ועלינו, כי נתנם ה' בידנו; וזה לנו האות": יונתן מתייחס לדבריהם של הפלשתים כאל סימן מוחשי שמלמד על רמת העירנות שלהם ( פירוט ).
- מלכים ב יט כח, וגם (ישעיהו לו כט): "יען התרגזך אלי ושאנך עלה באזני ושמת יחזי באפך ומתגי בשפתך והשבתך בדרך אשר-באת בה. וזה לך האות אכול השנה ספיח ובשנה השנית סחיש ובשנה השלישית זרעו וקצרו ונטעו כרמים ואכלו פרים. ויספה פליטת בית-יהודה הנשארה שרש למטה ועשה פרי למעלה. כי מירושלם תצא שארית ופליטה מהר ציון קנאת ה' תעשה-זאת": הקיום של

נבואה טובה אחת יהיה סימן מוחשי  
לכך שגם הנבואה הטובה השניה  
תתקיים; או: היכולת של החקלאי  
להתקיים משאריות תהיה סימן מוחשי  
לכך שגם העם היהודי יתקיים בזכות  
שארית הפליטה ( [פירוט](#) ).

- ( [תהלים פו ז](#) ): "עשה עמי אות לטובה  
ויראו שנאי ויבשו כי אתה ה' עזרתני  
ונחמתני": המשורר מבקש סימן  
מוחשי, שיראה גם לאויביו שה' עוזר  
לו.

- [ישעיהו ו יא](#): "שאל לך אות מעם ה'  
אלהיך העמק שאלה או הגבה  
למעלה..." "לכן יתן אדני הוא לכם  
אות הנה העלמה הרה וילדת בן  
וקראת שמו עמנו אל": הילד יהיה  
סימן לכך שה' יהיה עם יהודה, ויציל  
אותם מארם ואפרים עוד לפני שהילד  
יגדל ( [פירוט](#) ).

- [ישעיהו יט ט](#): "ביום ההוא יהיה  
מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה  
אצל-גבולה לה'. "והיה לאות ולעד  
לה' צבאות בארץ מצרים כי יצעקו אל  
ה' מפני לחצים וישלח להם מושיע ורב  
והצילים". "המזבח שיוקדש לה'  
במצרים, יהיה סימן מוחשי להשגחת  
ה' על מצרים, סימן שיזכיר למצרים  
לצעוק אל ה' כשיהיו בצרה.

- (ישעיהו נה יג): "תחת הנעצוץ יעלה ברוש  
תחת הסרפד יעלה הדס והיה לה'  
לשם לאות עולם לא יכרת": פריחת  
השממה תהיה סימן מוחשי לכך  
שה' החליט לגאול את ישראל ולא  
יכרית אותם עוד לעולם.
- (ישעיהו סו יח): "ואנכי מעשיהם  
ומחשבתיהם באה לקבץ את-כל-הגוים  
והלשנות ובאו וראו את-כבודי. ושמתי  
בהם אות ושלחתי מהם פליטים אל  
הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת  
תבל ויון האיים הרחקים אשר לא  
שמעו את שמעי ולא ראו את כבודי  
והגידו את כבודי בגוים": ה' יקבץ את  
כל הגויים, יראה להם את כבודו, ואז  
ייתן להם אות - סימן מוחשי - שאותו  
יוכלו להראות בארץ מולדתם הרחוקה.
- יחזקאל יד ז: "כי איש איש מבית  
ישראל ומהגר אשר-יגור בישראל וינזר  
מאחרי ויעל גלוליו אל-לבו ומכשול  
עונו ישים נכח פניו ובא אל-הנביא  
לדרש-לו בי אני ה' נענה-לו בי."  
"ונתתי פני באיש ההוא והשמתיהו  
לאות ולמשלים והכרתיו מתוך עמי  
וידעתם כי אני ה'." "האסון שיבוא  
על האיש ההוא יהיה כל-כך כבד,  
שאנשים ישתמשו בו  
כאמצעי-המחשה לאסון (כמו הקללה  
והיית למשל ולשנינה", שמשמעה -

הגויים ישתמשו בכך כמשל להמחשת המושג "אסון".

- [\(איוב כא כח\)](#): "כי תאמרו: 'איה בית-נדיב ואיה אהל משכנות רשעים?' הלא שאלתם עוברי דרך, ואתתם לא תנכרו: כי ליום איד יחשך רע, ליום עברות יובלו": איוב טוען, שכל אדם ברחוב יכול להביא סיפורים וסימנים מוחשיים לכך שהרשעים לא סובלים (ראו מצודות, [JPS](#)).

## פסוקים שלא הבנתי

- [במדבר יד יא](#): "ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האתות אשר עשיתי בקרבם..." "כי כל האנשים הראים את כבדי ואת אתתי אשר עשיתי במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי..." " בפסוקים אלה, נראה שהמטרה של האותות היא, לא להמחיש רעיון מופשט, אלא להוכיח את יכולתו של ה', כדי שבני-ישראל יאמינו בו. לפי ההסבר שלנו, היה ראוי להשתמש כאן במילה [מופת](#).
- [\(ישעיהו מד כה\)](#): "מפר אתות בדים וקסמים יהולל משיב חכמים אחור

ודעתם ישכל": גם בפסוק זה מדובר על קסמים, ולכן גם כאן היה ראוי להשתמש במילה [מופת](#).

- (תהלים עד ט): "אותתינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו ידע עד מה"

ראו גם: [דיון בין צחי צויג לבין נכספה נפשי](#).

## מקורות

על-פי מאמר של אראל שפורסם לראשונה ב [אתר הניווט בתנ"ך](#) בתאריך 2004-11-04.

הקטגוריות נמצאות ב: ביאור:אות - סימן מוחשי שנועד ללמד רעיון חדש או להזכיר רעיון ידוע

דף זה הוסב אוטומטית מאתר הניווט בתנ"ך. ([הקישור המקורי](#)) יתכן שבגלל שגיאה בתוכנת ההסבה נפלו טעויות. אתם מוזמנים לתקן את הטעויות, ולמחוק הודעה זו מהדף.

[קיצור דרך](#): tnk1/kma/qjrim1/ot

# About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](https://wikisource.org)<sup>[1]</sup>. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)<sup>[2]</sup> license or, at your choice, those of the [GNU FDL](https://www.gnu.org/licenses/fdl.html)<sup>[3]</sup>.

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)<sup>[4]</sup>.

The following users contributed to this book:

- שולחן עורך
- Schaengel89~commonswiki

---

1. <sup>↑</sup> <https://wikisource.org>

2. [↑https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
3. [↑https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)